

МУЛЬТИМЕДІЙНІ НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Назар Максим Миколайович

*кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання*

Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

ORCID 0000-0002-9104-2585

Сучасне дистанційне навчання характеризується активним залученням інформаційних технологій – інфокомунікативних, інтерактивних, мультимедійних. Мультимедійні технології відіграють тут особливу роль через той факт, що їх застосування дозволяє психологічно збагатити навчальний процес та інтернет-комунікацію з іншими учасниками цього процесу (вчителем, ведучим інтернет-тренінгу, тьюторами, іншими учнями тощо) змістом, який наближає діяльність у віртуальному просторі до т.зв. «традиційних», або позакомп'ютерних аналогів. Опосередкування лише текстовими повідомленнями перестає бути обов'язковим у дистанційному навчанні, що знімає попередні обмеження у проектуванні, організації та здійсненні дистанційних навчальних проєктів. Навчальні програми включають в себе відеоролики, аудіозаписи, анімації та ін., а також все активніше застосовують «живе», безпосереднє спілкування між учасниками навчального процесу у режимі онлайн [3].

Застосування мультимедійних технологій у навчанні та освіті має цілу низку сильних якостей, серед яких: забезпечення значної інтерактивності у співпраці учнів з навчальними матеріалами; можливості створювати, покращувати та корегувати навчальні дії, комплекси дій і стилі в контексті використання інтерактивного відео-інструментарію; оснащення процесу освіти та навчання доступом до значних обсягів даних – як таких, що займають незначний (тексти, документи) і середній (графіки, діаграми, аудіозаписи), так і великий обсяг (відеоролики, фільми) – завдяки використанню флеш-накопичувачів, жорстких дисків, DVD-дисків і «хмарних» сховищ інформації;

поєднання інформації різних модальностей, таких як звук і відео чи статичні зображення, що здійснюється завдяки функціонуванню в архітектурі обчислювальної машини центрального та графічного процесорів, аудіокарти та відповідних під'єднаних периферійних пристроїв, і забезпечує більшу цілісність відображення та моделювання навчального матеріалу, полегшує та пришвидшує навчальний процес; розширення потенціалів навчання за рахунок покрокової роботи з навчальними матеріалами у цифровому форматі, керуванням рівня їхньої деталізації, темпу відтворення, аналізом окремих кадрів чи елементів, їхнім розглядом у різних аспектах і варіантах (кут, освітлення, кольори, шумність, переміщення і т.п.), наданням зворотного зв'язку до матеріалів у вигляді доповнення коментарями та оцінюванням балами; наявність доступних інструментів для надання та отримання зворотного зв'язку з приводу тих або інших навчальних матеріалів і питань у мережевому просторі з використанням інтернет-комунікації (електронна пошта, обговорення у соціальних мережах, месенджерах, дискусійних форумах, чатах тощо); швидкість доступу до потрібної інформації; можливості її зручного та гнучкого структурування, збереження та поновлення, конвертації в різні формати; здешевлення і підвищення комфортності освітнього та навчального процесу завдяки доступу до мережевих мультимедійних матеріалів як учнів, так і викладачів чи ведучих; привабливість мультимедійних та інфокомунікативних технологій для багатьох представників сучасного суспільства, здатність посилювати мотивацію до навчання; оптимізація часу на освіту та навчання [1;2].

Разом з цим, мультимедійні технології в навчальному процесі мають і слабкі якості, до яких слід віднести: необхідність володіння кожним учасником навчального процесу потрібного комп'ютерного забезпечення, доступу в Інтернет на достатній швидкості, мультимедійного функціоналу обладнання, відсутності адміністративних обмежень на доступ до мультимедійних матеріалів з корпоративних мереж; необхідність встановлення, налаштування та індивідуального оволодіння мультимедійним програмним комплексом;

можливість суттєвих фінансових витрат на розробку та налаштування такого програмного комплексу (наприклад, в інтерактивних відеоматеріалах); здатність учасників освіти та навчання відволікатися від навчального процесу, втрачати концентрацію уваги чи взагалі перемикатися на інші види діяльності під впливом практичної безмежності обсягу інформаційних масивів у мережі Інтернет та її розважальних можливостей; психологічна складність деяких учнів працювати з інформацією, що передається через комп'ютер чи електронні гаджети; відсутність чи концептуальна розмитість стандартів навчання з використанням мультимедійних технологій; необхідність підготовки, в деяких випадках, значної кількості мультимедійних матеріалів при створенні відповідних занять і курсів; певне обмеження можливостей передачі особистої позиції та поведінкових моделей викладача через мультимедійний контент; брак, а іноді майже повна відсутність мультимедійних навчальних занять і програм українською мовою [1;2].

Все це вказує на необхідність більш ґрунтовного дослідження психологічних можливостей і шляхів застосування мультимедійних технологій у навчанні та освіті, а також виявлення засобів подальшої оптимізації цих технологій для збільшення їх продуктивності та застосованості у різних контекстах.

Література

1. Гуревич Р.С., Шестопалюк О.В., Шевченко Л.С. Застосування мультимедійних засобів навчання та глобальних інформаційних мереж у наукових дослідженнях: посібник. Вінниця, 2004. 135 с.
2. Дистанційне навчання: психологічні засади: монографія / М.Л. Смульсон та ін.; за ред. М.Л. Смульсон. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.
3. Назар М.М. Характерні психологічні особливості дистанційної освіти через мережу Інтернет. *Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив*. Київ, 2013 р. URL: http://ispp.org.ua/bibl_11.htm (дата звернення: 27.05.2022).